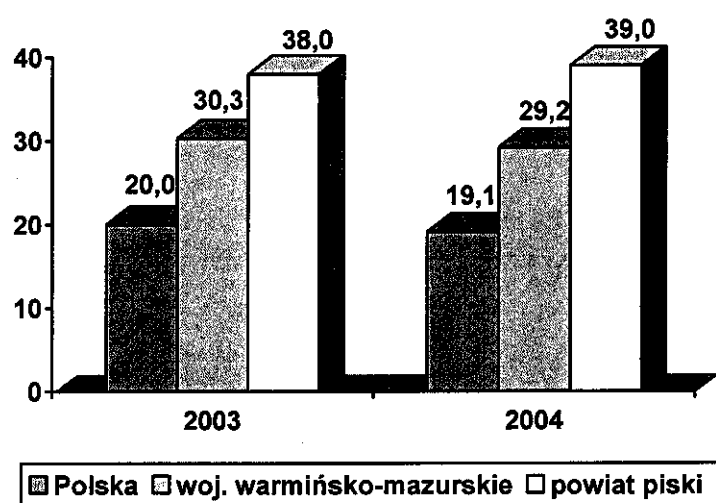

Sytuacja taka wymusza również konieczność dostosowania dotychczasowych form działania do nowych potrzeb. Ponieważ możliwości budżetu państwa i samorządu lokalnego są ograniczone, podstawowego znaczenia w pomocy w wychodzeniu z bezrobocia nabiera praca socjalna, która przyjmuje zróżnicowane formy.

Praca socjalna prowadzona przez pracowników socjalnych to między innymi pomoc w planowaniu nowych koncepcji życia zawodowego, rozbudzanie motywacji do działania ukierunkowanego na zatrudnienie oraz technika kontraktu socjalnego, która pozwala na uzależnienie pomocy – formy, wysokości i okresu wypłacania świadczenia – od aktywności bezrobotnego i jego rodziny.

Niepokojący jest wpływ bezrobocia na zachowania patologiczne. Szczególnie niebezpiecznym zjawiskiem staje się przemoc w rodzinie. Długie pozostawanie bez pracy stymuluje procesy dezintegracji życia rodzinnego. Przymusowa bezczynność zawodowa i nieuregulowany tryb życia wywołują zachowania dewiacyjne, skierowane na rodzinę i lokalne środowisko społeczne. Negatywne emocje związane z sytuacją bezrobocia przenoszone są na najbliższych – ofiarami przemocy i złego traktowania są najczęściej kobiety i dzieci. Długotrwałe bezrobocie, z jego negatywnymi konsekwencjami psychospołecznymi, wymaga stosowania odpowiednich form oddziaływań.

Stopa bezrobocia w kraju, województwie i powiecie w latach 2003-2004 (w procentach)

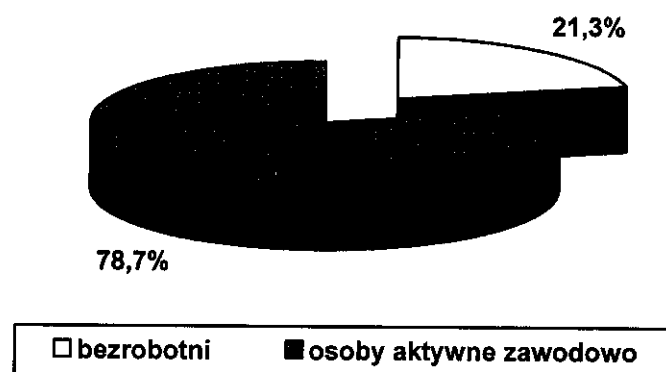

Badania własne Centrum AV.

Powiat piski charakteryzuje się znacznie wyższą w porównaniu do całego kraju stopą bezrobocia, która jest rozumiana jako procentowy udział liczby bezrobotnych w liczbie cywilnej ludności aktywnej zawodowo, ale bez osób odbywających czynną

służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych, prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego. Na powyższym wykresie można zaobserwować, iż stopa bezrobocia w roku 2004 w stosunku do roku 2003 maleje, zarówno w kraju, jak i województwie, natomiast w powiecie wzrasta.

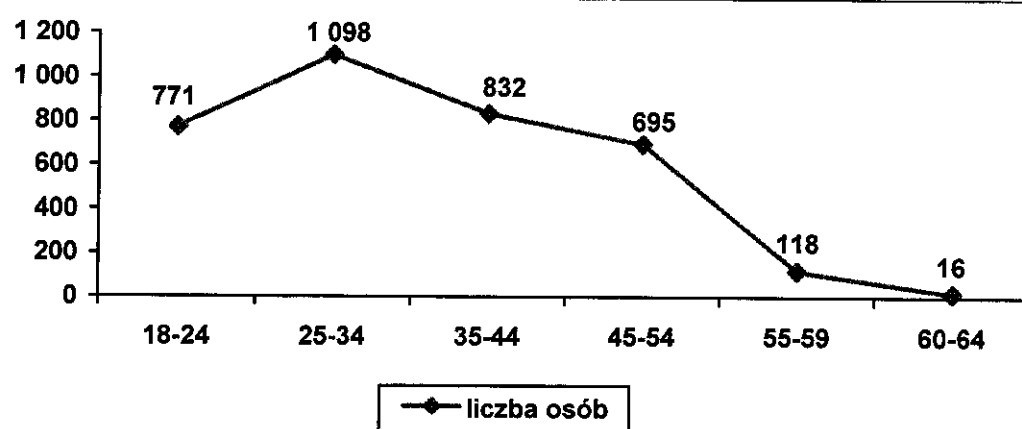
Bezrobotni i osoby aktywne zawodowo – stan na 31.12.2004 r.

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Pisz.

Według stanu na 31.12.2004 r. wśród 16.585 osób w wieku produkcyjnym 3.530 pozostawało bez zatrudnienia.

Bezrobotni według wieku – stan na 31.12.2004 r.

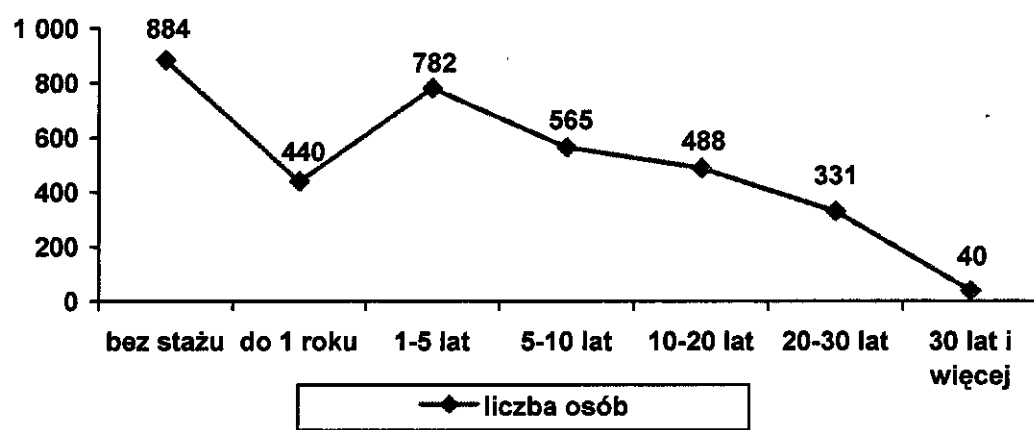
Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Pisz.

Najliczniejszą grupę pozostających bez pracy stanowią osoby w wieku od 25 do 34 lat. W rejestrach figuruje ich 1.098 ogółem. Kolejną liczną grupą są osoby w wieku od 35 do 44 lat – ogółem 832 osoby.

W grupie wiekowej od 18 do 24 lat zarejestrowanych jest 771 bezrobotnych. W przedziale wiekowym od 45 do 54 lat zewidencjonowano 695 bezrobotnych, natomiast w grupie od 55 do 59 lat – 118 osób. Najmniej liczną grupę stanowią osoby w przedziale wiekowym od 60 do 64 lat – 16. Nie zarejestrowano bezrobotnych wśród osób młodych z przedziału 15-17 lat.

Dane te świadczą o trudnościach w znalezieniu pracy przez osoby młode i zarazem oddają pozytywny obraz osób starszych, które, jak można mniemać, albo są w dalszym ciągu czynne zawodowo, albo zostały już objęte świadczeniami przedemerytalnymi.

Bezrobotni według stażu pracy – stan na 31.12.2004 r.

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Pisz.

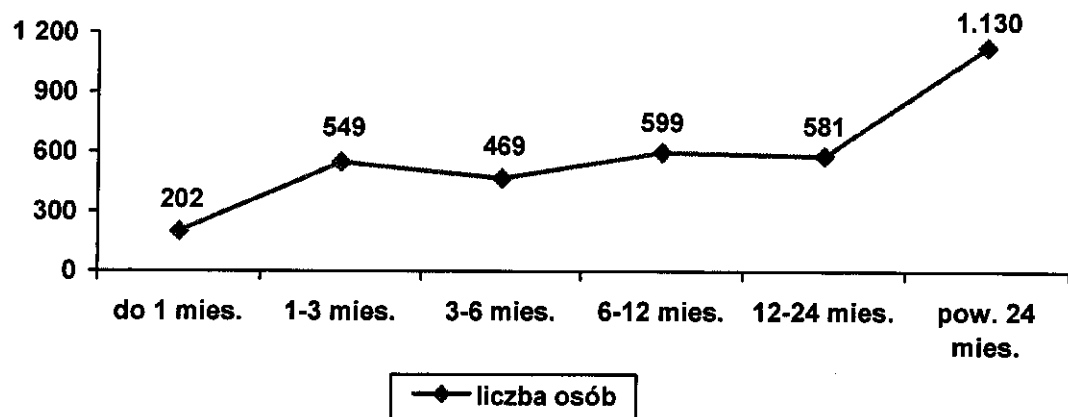
Najliczniej reprezentowaną grupę wśród bezrobotnych stanowią osoby nieposiadające żadnego stażu pracy, czyli absolwenci bądź osoby nigdy niepracujące. Ogółem to 884 osoby. Kolejna grupa to osoby ze stażem od 1 do 5 lat – 782 osoby. Najmniej bezrobotnych zanotowano w grupie osób legitymujących się stażem 30-letnim i dłuższym – 40 osób. Dane te wskazują jednak najprawdopodobniej na to, iż osoby te w większości nabyły już uprawnienia emerytalne bądź też prawo do świadczeń przedemerytalnych.

W grupie bezrobotnych ze stażem pracy od 5 do 10 lat znalazło się 565 osób, od 10 do 20 lat – 488 osób, do jednego roku – 440 osób, a ze stażem od 20 do 30 lat – 331 osób.

Można zaryzykować stwierdzenie, że im dłuższy jest staż pracy, tym mniej jest osób pozostających bez zatrudnienia (jedyne odstępstwo stanowi grupa osób ze stażem pracy do 1 roku). Taki stan rzeczy utrudnia rozpoczęcie kariery zawodowej

osobom młodym, które kończą naukę, szukają pierwszej pracy i dotychczas nie miały okazji zdobyć doświadczenia zawodowego.

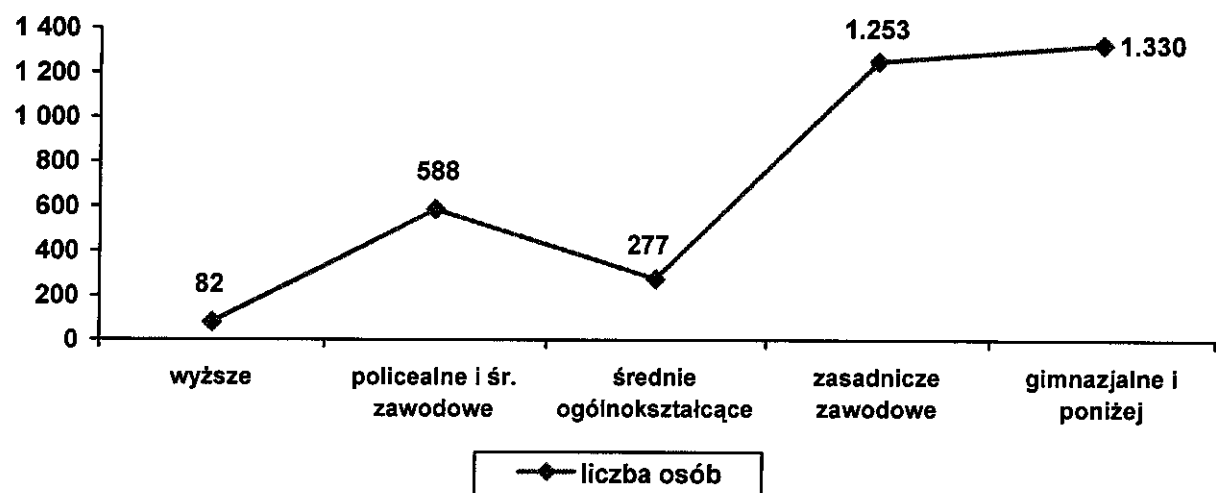
Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy – stan na 31.12.2004 r.

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Pisz.

Z analizy danych wynika, iż najliczniejszą grupę wśród bezrobotnych stanowią osoby bezskutecznie poszukujące zatrudnienia od ponad 2 lat - ogółem 1.130 osób. Bezrobotni pozostający bez pracy od 6 do 12 miesięcy to 599 osób spośród wszystkich zarejestrowanych, natomiast pozostający bez zatrudnienia przez okres od 12 do 24 miesięcy stanowią ogółem 581 osób. Bezrobotni poszukujący pracy od 1 do 3 miesięcy to 549 osób, a od 3 do 6 miesięcy to ogółem 469 osób. Najmniej liczna grupa to bezrobotni nieposiadający żadnego zatrudnienia do 1 miesiąca – 202 osoby.

Bezrobotni według wykształcenia – stan na 31.12.2004 r.

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Pisz.

Poziom wykształcenia ma istotny wpływ na sytuację osoby na rynku pracy. Jak wskazuje wykres, najwyższe bezrobocie osiąga osób z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej. W tym przedziale aż 1.330 osób posiada status bezrobotnego. Kolejnymi grupami bezrobotnych są osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym – 1.253 oraz wykształceniem policealnym i średnim zawodowym – 588. Problem braku zatrudnienia w najmniejszym stopniu dotyczy osób z wykształceniem wyższym (82 osoby) i średnim ogólnokształcącym (277 osób). Dlatego istotne jest, by zwracać szczególną uwagę na kształcenie dzieci i młodzieży oraz dokształcanie dorosłych.

2.5. PROBLEM DZIECKA

Polityka społeczna zajmuje się dziećmi jako grupą wymagającą szczególnej troski i ochrony. Działalność na rzecz dzieci polega przede wszystkim na ochronie ich praw, wyrównywaniu szans życiowych poprzez ułatwienie dostępu do oświaty, służby zdrowia, wypoczynku oraz asekurowaniu w obliczu ryzyka życiowego.

System opieki nad dziećmi potrzebującymi wsparcia organizują instytucje państwowe, samorządy, organizacje pozarządowe. Na system ten składają się:

- domy pomocy społecznej dla dzieci specjalnej troski,
- pogotowia opiekuńcze,
- domy dziecka,
- ośrodki szkolno-wychowawcze dla dzieci i młodzieży,
- ogniska wychowawcze – placówki środowiskowe zapobiegające niedostosowaniu społecznemu i osamotnieniu dzieci i młodzieży oraz zapewniające pomoc rodzicom mającym trudności w wychowaniu dzieci,
- wioski dziecięce,
- ośrodki adopcyjno-opiekuńcze,
- rodziny zastępcze,
- rodzinne domy dziecka,
- młodzieżowe ośrodki wychowawcze.

Wszystkie te placówki wyrównują szanse dzieci i młodzieży, niemniej dziecko, dla pełnego i harmonijnego rozwoju swojej osobowości, powinno wychowywać się w środowisku rodzinnym, w atmosferze szczęścia, miłości i zrozumienia.

W celu uzyskania informacji o problemach dzieci i młodzieży w lokalnym systemie kształcenia i wychowania zostały rozesłane do szkół ankiety. Pozwalają one zdiagnozować

środowisko szkolne pod kątem występowania zachowań o cechach patologii społecznej wśród uczniów oraz przekazują informacje o realizacji działań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych, prowadzonych wśród dzieci i młodzieży.

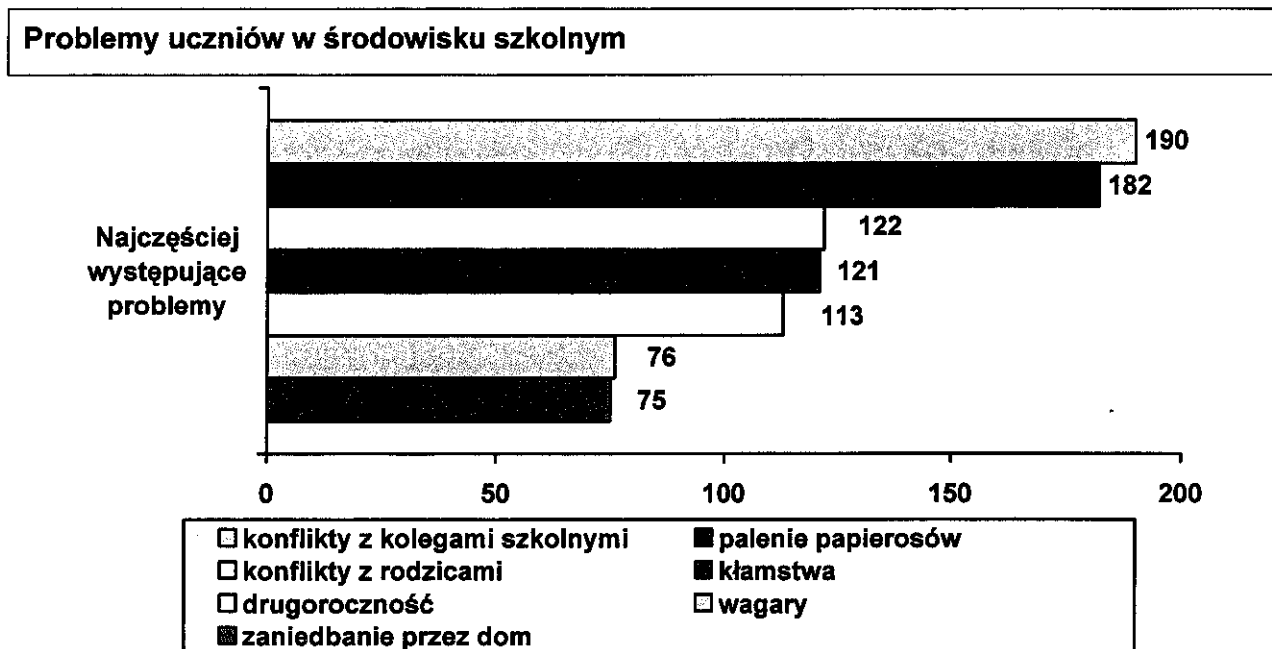
W sumie do badania przedłożono 13 ankiet, z czego 7 dotyczyło szkół podstawowych, 1 gimnazjum, 4 zespołów szkół i 1 ośrodka szkolno-wychowawczego. W materiale badawczym respondenci oceniali głównie pozycję dzieci i młodzieży w środowisku lokalnym.

Obecność poszczególnych problemów na terenie szkół

Lp.	Cechy patologii społecznej	Obecność poszczególnych cech	
		Występuje (liczba ujawnionych przypadków)	Nie występuje
1.	Konflikty z rodzicami (opiekunami)	122	6
2.	Konflikty z rodzeństwem	1	12
3.	Konflikty z nauczycielami	35	8
4.	Konflikty z kolegami szkolnymi	190	2
5.	Kłamstwa	121	3
6.	Wagary	76	5
7.	Alkoholizowanie się	23	6
8.	Narkotyzowanie się	1	12
9.	Palenie papierosów	182	3
10.	Ucieczki z domu	5	10
11.	Kradzieże	15	6
12.	Agresja i przemoc, w tym:		
	- poniżanie	50	7
	- zastraszanie	20	6
	- znęcanie się	7	10
	- bicie	11	7
	- wymuszanie pieniędzy	3	12
	- zmuszanie do palenia papierosów		13
13.	Autoagresja	4	11
14.	Przestępczość ujawniona	16	10
15.	Niszczenie mienia szkolnego	19	4
16.	Drugoroczność	113	3
17.	Udział w grupach negatywnych	5	11

18.	Opieka kuratora sądowego	45	3
19.	Przemoc w rodzinie	19	5
20.	Zaniedbanie przez dom	75	
21.	Wykorzystywanie seksualne		13

Dane ze szkół gminy Pisz.

Wskazując najistotniejsze kwestie, pedagodzy korzystali z zamkniętego zestawu kategorii, mając do wyboru 21 zmiennych. Stwierdzając obecność lub brak poszczególnych cech, podawano jednocześnie (o ile było to możliwe) liczbę występujących przypadków. Określając problemy uczniów i szkoły w pytaniach otwartych, wskazywano na uzależnienia, zwłaszcza palenie papierosów, alkoholizm, narkomanię, konflikty z rówieśnikami i nauczycielami, kłamstwa, lenistwo, poniżanie, narastającą agresję (również słowną) i przemoc wśród uczniów, spadek zaangażowania społecznego i motywacji do nauki, wagarowanie, drugoroczność, kradzieże, niepożądane zachowania wskutek ulegania namowom innych osób – brak pozytywnych wzorców, negatywny wpływ mediów na zachowanie, zagrożenie bezpieczeństwa podczas dojazdów do szkoły. Podkreślano również zjawisko ubożenia i trudną sytuację materialną wielu rodzin, zaniedbywanie uczniów przez dom, brak nadzoru i zainteresowania postępami w nauce i zachowaniem, bezrobocie rodziców, niezaradność życiową, lenistwo, niewydolność wychowawczą i patologie – zwłaszcza alkoholizm i przemoc w rodzinie.

Większą troską otacza się uczniów o szczególnych potrzebach edukacyjnych, sprawiających problemy wychowawcze (np. z nadzorem kuratora), nadpobudliwych, z problemami osobistymi, z rodzin patologicznych oraz o trudnej sytuacji materialnej. Rodzicom dzieci ze szczególnymi problemami edukacyjnymi udziela się pomocy w formie pogadarek, prelekcji, szkoleń, konsultacji ze specjalistami, zajęć wyrównawczych, także poprzez kierowanie dzieci na badania diagnostyczne do poradni. Dla rodziców dzieci z problemami społecznymi szkoła prowadzi konsultacje, grupy wsparcia, zajęcia indywidualne z pedagogiem oraz pracownikami policji i ośrodków zdrowia, kieruje też do odpowiednich poradni. Rodzicom borykającym się z problemami materialnymi szkoła pomaga poprzez stypendia socjalne, zbiórki odzieży, dożywianie, wyprawki, dofinansowanie kolonii, współpracę z MGOPS oraz pozyskiwanie sponsorów.

Z analizy wynika, że szkoły w większości są miejscami bezpiecznymi dla dzieci i młodzieży, choć na ich terenie są też miejsca mniej bezpieczne – należą do nich głównie toalety i najbliższe okolice szkoły. Powszechnie realizowane programy wychowawcze i profilaktyczne, wzmożone dyżury i kontrole nauczycieli, dyżury uczniów, warsztaty mające na celu naukę asertywności, spotkania z policjantami, przedstawicielami PPP, pogadanki, prelekcje i szkolenia, rozmowy indywidualne, współpraca ze specjalistami, wprowadzanie programów dotyczących umiejętności dokonywania prawidłowych wyborów, a także pedagogizacja rodziców oraz zgłaszanie problemów do sądu, prokuratury i kuratorów skutecznie łagodzą zjawiska patologiczne i zapobiegają ich występowaniu.

2.6. PROBLEM UZALEŻNIEŃ

Problemy wynikające z picia alkoholu i zażywania narkotyków stanowią obecnie jedną z poważniejszych kwestii społecznych. Zjawisko to ma istotny wpływ zarówno na poczucie bezpieczeństwa społecznego (wzrasta liczba nieletnich nietrzeźwych sprawców przestępstw, ale również nieletnich nietrzeźwych ofiar), jak również ogólny stan zdrowia populacji, zdolność do konkurencji na coraz bardziej wymagającym rynku pracy, a także na relacje interpersonalne z rówieśnikami i środowiskiem rodzinnym. Ilość osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych jest trudna do ustalenia. Z jednej strony możemy się opierać na danych szacunkowych ustalonych dla populacji, m.in. przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, które prezentuje poniższe zestawienie, z drugiej na danych

przedstawianych przez poszczególne instytucje podejmujące kwestie uzależnień w swej działalności statutowej.

Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych					
		W Polsce 38,6 mln	W mieście 100 tys. mieszk.	W mieście 25 tys. mieszk.	W gminie 10 tys. mieszk.
Liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 800 tys.	ok. 2.000 osób	ok. 500 osób	ok. 200 osób
Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
Dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
Osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	2-2,5 mln	5.000-7.000 osób	1.250-1.750 osób	ok. 500-700 osób
Ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	razem ok. 2 mln osób: dorosłych i dzieci	ok. 5.300 osób: dorosłych i dzieci	ok. 1.330 osób: dorosłych i dzieci	ok. 530 osób: dorosłych i dzieci

Dane szacunkowe Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Definiując problem alkoholizmu, przyjmuje się, że jest to całokształt problemów związanych z używaniem napojów alkoholowych. Rozumie się przez to zarówno upośledzenie decyzji dotyczących rozpoczynania picia alkoholu, jak i polegających na niemożności przerwania picia alkoholu. Problem alkoholizmu rozpatrywany jest w dwóch płaszczyznach:

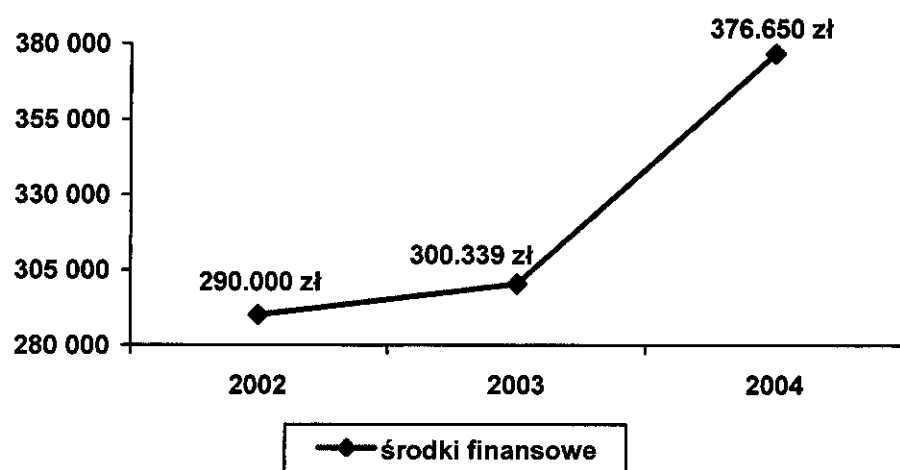
- jako choroba alkoholowa (utrata kontroli picia, niemożność utrzymania się w abstynencji);
- jako zagadnienie spożycia napojów alkoholowych i akceptowanych przez społeczeństwo wzorów picia, co stwarza konieczność poszukiwania alkoholu.

Rozmiary zjawiska uzależnień odnotowane w oficjalnych statystykach różnią się od faktycznego stanu. Najlepiej widać to w sferze odczuć społecznych mieszkańców, którzy bardzo często wskazują na alkoholizm jako poważny problem społeczny. Spośród wszystkich beneficjentów Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w 2004 roku, 77 rodzin (liczących 198 osób) ubiegających się o pomoc swą trudną sytuację życiową tłumaczyło problemem alkoholowym. Mniej widoczne jest używanie narkotyków. Z tytułu narkomanii Ośrodek udzielił wsparcia jedynie 4 rodzinom.

Aby eliminować niekorzystny wpływ alkoholizmu na społeczność gminy, konieczne jest prowadzenie działań o charakterze profilaktycznym oraz różnych form promocji zdrowego stylu życia. Ważną rolę odgrywają w tym procesie uchwalane corocznie programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz podejmowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w ramach przysługujących jej uprawnień działania.

W 2004 r. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przyjęła 93 wnioski dotyczące skierowania na leczenie odwykowe osób uzależnionych. 48 osób zostało ostatecznie skierowanych na przymusowe leczenie. Do prokuratury skierowano 17 spraw związanych z przemocą alkoholową. Członkowie komisji przeprowadzili 78 kontroli punktów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych.

Środki finansowe służące rozwiązywaniu problemów uzależnień

Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pisz.

Wielkość środków przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych w gminie systematycznie wzrasta. W 2002 r. wynosiła 290.000 zł, w 2003 – 300.339 zł, a w 2004 r. - 376.650 zł.

29 stycznia 2004 r. Rada Miejska w Pisz uchwaliła przyjęcie Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Gminy i Miasta Pisz na 2004 rok (Uchwała Nr XIX/212/04 Rady Miejskiej w Pisz w sprawie przyjęcia Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Gminy i Miasta Pisz na 2004 r.)

Rada Miejska postanowiła wprowadzić w życie PPIRPA w postaci następujących celów i zadań:

❖ Cele strategiczne:

1. Zapobieganie powstawaniu nowych problemów związanych z używaniem środków psychoaktywnych na terenie gminy i miasta Pisz,
2. Zmniejszenie rozmiarów aktualnie istniejących problemów.

❖ Cele szczegółowe:

- a. Zmniejszenie indywidualnych zagrożeń ekonomicznych, wynikających z nadużywania substancji psychoaktywnych.
- b. Obniżenie śmiertelności i ryzyka zachorowań.
- c. Zmniejszenie ilości uszkodzeń ciała spowodowanych wypadkami przy pracy i na drogach.
- d. Zwiększenie stabilności i bezpieczeństwa środowisk rodzinnych.

❖ Zadania:

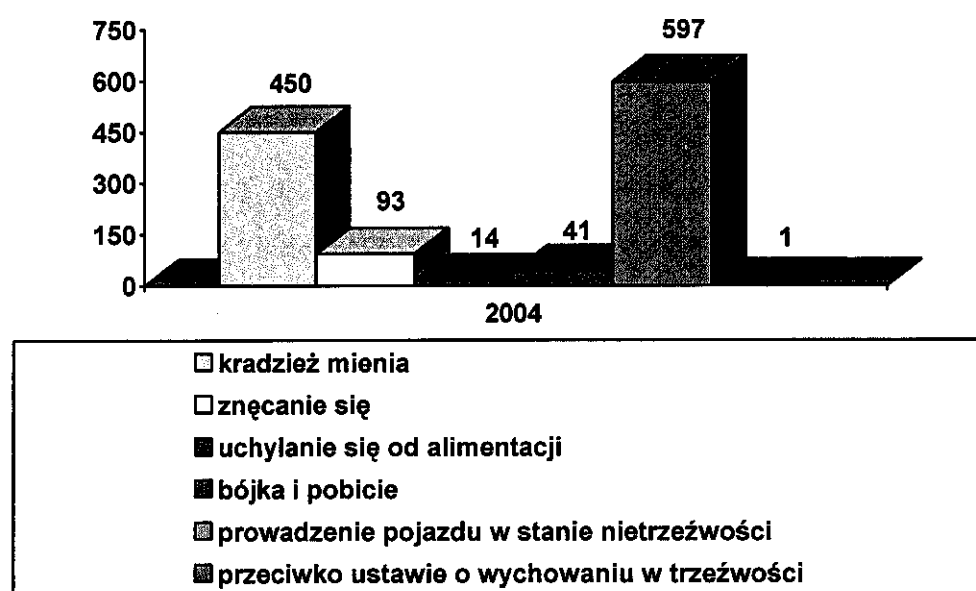
- Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.
- Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.
- Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.
- Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych.
- Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r. oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.
- Wspieranie zatrudnienia socjalnego przez finansowanie klubu integracji społecznej.

2.7. PROBLEM PRZESTĘPCZOŚCI

Przestępczość jest jednym z tych zjawisk społecznych, które odciskają dotkliwie piętno na funkcjonowaniu lokalnej społeczności. Jest to margines życia społecznego, ale intensywność zdarzeń oraz częstotliwość, z jaką występują, mogą mieć wpływ na formowanie się postaw i zachowań ludzi tworzących społeczność gminy.

W 2004 roku na terenie powiatu piskiego stwierdzono 2.449 przestępstw, w tym 89 popełnionych przez osoby nieletnie (80 chłopców i 9 dziewcząt). Wśród sprawców przestępstw najwięcej było osób w przedziale wiekowym od 13 do 16 lat, od 17 do 20 lat i od 30 do 39 lat (odpowiednio: 89, 66 i 48 osób).

Liczba stwierdzonych przestępstw w 2004 r.

Dane Komendy Powiatowej Policji w Pisz.

Policjanci Komendy Powiatowej Policji w Pisz odnotowali 597 przypadków prowadzenia pojazdów w stanie nietrzeźwości, 450 przypadków kradzieży mienia, 93 przypadki znęcania się oraz 41 bójek i pobić. Do przestępstw rzadziej występujących należało 14 uchyleń od alimentacji i 1 czyn przeciwko ustawie o wychowaniu w trzeźwości. Wśród wszystkich stwierdzonych przestępstw, 78 dotyczyło ustawy o narkomanii (o 30 mniej niż w roku poprzednim). Ponadto policjanci izolowali z miejsc publicznych 314 osób nietrzeźwych. W analizowanym okresie ujawniono 70 nietrzeźwych nieletnich.

2.8. KWESTIA NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

W rozumieniu ustawy o pomocy społecznej niepełnosprawność oznacza stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy, powodujący trwałe lub okresowe utrudnienie, ograniczenie bądź uniemożliwienie samodzielnej egzystencji. Tymczasem obecnie niepełnosprawność jest również rozumiana jako wynik barier społecznych, ekonomicznych oraz fizycznych, jakie jednostka napotyka w środowisku zamieszkania. W związku z tym polityka społeczna powinna promować aktywne działania na wszystkich szczeblach życia społecznego oraz aktywnie wspierać wszelkie działania na rzecz równouprawnienia osób niepełnosprawnych, a także przeciwdziałać ich dyskryminacji i tworzyć mechanizmy wyrównujące szanse życiowe oraz warunki do korzystania z przysługujących im praw.

Według danych MGOPS, szacunkowa liczba osób niepełnosprawnych w gminie Pisz wynosi 1.500 osób (w tym 193 dzieci). 179 z nich pobiera zasiłek pielęgnacyjny.

W gminie Pisz w roku 2004 z powodu niepełnosprawności z pomocy społecznej skorzystało ogółem 289 rodzin (w tym 108 zamieszkujących obszary wiejskie) liczących 882 osoby. Niepełnosprawność jest czwartą, co do wielkości, pod względem liczby beneficjentów, przyczyną udzielania wsparcia.

Instytucje świadczące opiekę i pomoc osobom niepełnosprawnym to:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pisz,
- Warsztaty Terapii Zajęciowej w Pisz,
- Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

2.9. IDENTYFIKACJA NAJWAŻNIEJSZYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY

Identyfikacja problemów społecznych jest jednym z najważniejszych elementów każdego postępowania diagnostycznego, mającego określić zasadnicze problemy i ewentualne kierunki ich rozwiązywania. Podstawowym narzędziem badawczym, za pomocą którego identyfikowano problemy społeczne, była ankieta rozesłana do osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej, między innymi do osób reprezentujących wybrane instytucje lokalne, takie jak: ośrodek zdrowia, kościół, szkoła, organizacje pozarządowe, a także do lokalnych przedsiębiorców, pracowników socjalnych MGOPS, radnych, mieszkańców gminy.

Z nadesłanych odpowiedzi wyłonił się obraz najistotniejszych kwestii dotyczących lokalną społeczność.

Atuty i potencjał rozwojowy gminy

Według respondentów Pisz to gmina posiadająca atrakcyjne położenie geograficzne (w krainie „tysiąca jezior”, lasów), a dzięki temu mająca olbrzymie walory turystyczne, czyste powietrze, zdrowe, ekologiczne środowisko i malownicze krajobrazy. Atutem jest również małe zagęszczenie ludności i niewielkie odległości do wszystkich instytucji. Mieszkańcy doceniają też spokój okolicy oraz brak uciążliwego przemysłu.

Słabe strony gminy

Najczęściej wymienianymi słabościami gminy Pisz są: brak miejsc pracy, brak dróg lokalnych i fatalny stan nawierzchni, brak chodników oraz wandalizm i zaniedbanie obejść i elewacji budynków. Mieszkańcom przeszkadza też brak dostępu do instytucji kulturalnych (kino, teatr), zwłaszcza dla dzieci i młodzieży oraz zbyt duża odległość do wyższych uczelni. Zwrócono także uwagę na zbyt małą liczbę połączeń komunikacyjnych z miastami ościennymi, a także niedostateczne wykorzystanie walorów turystycznych gminy.

Najważniejsze problemy społeczne

Za najważniejsze problemy w gminie uznano przede wszystkim bezrobocie, alkoholizm i narkomanię wśród młodzieży. Poważnym i narastającym problemem wskazanym przez respondentów jest również ubożenie mieszkańców gminy. Jest ono spowodowane wzrostem bezrobocia i przyczynia się do pogłębiania patologii społecznych oraz wzrostu niewydolności opiekuńczo-wychowawczej rodzin.

Szczególnie narażone grupy społeczne

Za osoby, które w największym stopniu dotykają lokalne problemy społeczne, uznano osoby bezrobotne, ubogie, samotne matki oraz dzieci i młodzież, przede wszystkim pochodzące z rodzin biednych, wielodzietnych i dysfunkcyjnych. Wybór ten uzasadniano głównie ubóstwem i brakiem miejsc pracy. Kolejną grupą mieszkańców, która odczuwa skutki problemów społecznych, są ludzie starsi, schorowani i samotni. Za szczególnie narażone uznano także rodziny osób uzależnionych i bezrobotnych. W kwestii związanej z wyborem odbiorców, do których powinna trafiać pomoc, uznano, iż w pierwszej kolejności wspierać należy rodziny wielodzietne, ubogie i patologiczne

oraz rodziny bezrobotnych. Pomoc społeczna powinna otaczać opieką byłych pracowników PGR-ów, a także osoby niepełnosprawne, stare, chore i samotne.

Respondenci wskazali nie tylko środowiska, do których należy kierować pomoc, ale wymieniali także miejsca, w których zjawiska o charakterze patologicznym występują ze szczególnym natężeniem. Do takich miejsc należy zaliczyć m.in.: dyskoteki, bary, przystanki komunikacji publicznej, a także blokowiska – np. osiedla Matejki i Czerniewskiego, ulice: Gdańską, Warszawską, Mickiewicza czy miejscowości Wąglik i Snopki.

Podmioty pomagające w rozwiązywaniu problemów społecznych

Respondenci, wskazując na osoby i instytucje, które mogą przyczynić się do rozwiązywania lokalnych problemów, zwrócili przede wszystkim uwagę na wiodącą rolę Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Ośrodka Profilaktyki i Terapii, Poradni Rodzinnej oraz Poradni Odwykowej. Zauważyli jednocześnie pozytywne oddziaływanie szkół, policji, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie i Powiatowego Urzędu Pracy. Pomóc w rozwiązywaniu problemów społecznych mogą również organizacje pozarządowe, radni, władze miasta i gminy.

Kwestie uznane za najistotniejsze w tworzeniu strategii

Ankietowani wskazali również problemy, na których powinna skupić się lokalna strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych gminy. Wybierali pięć najistotniejszych kwestii z zamkniętego katalogu w kolejności od 1 do 5 (1. uznawali za najważniejszą itd.). Przedstawiamy kwestie, które uzyskały największą liczbę wskazań.

Lp.	Problemy społeczne	Liczba wskazań
1.	Pomoc dzieciom z najuboższych rodzin	68
2.	Pomoc osobom bezrobotnym w przekwalifikowaniu się i znalezieniu pracy	54
3.	Pomoc ludziom starym, samotnym	45
4.	Pomoc osobom nieradzącym sobie z opieką i wychowaniem dzieci, zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych	42
5.	Pomoc w leczeniu alkoholików	40
6.	Pomoc osobom niepełnosprawnym	27

Z powyższego zestawienia wynika rozkład wskazań istniejących kwestii społecznych, które winny stać się przedmiotem szczególnej troski samorządu lokalnego.

Graficzne przedstawienie najistotniejszych problemów społecznych występujących na terenie gminy

Badania własne Centrum AV.

Ponadto do kwestii ważnych zaliczono pomoc dzieciom chorym i upośledzonym, pomoc dla samotnych kobiet w ciąży i matek, które są w trudnej sytuacji życiowej, leczenie narkomanów, sprzęt i pieniądze dla szpitala na przeprowadzenie kosztownych operacji, pomoc bezdomnym, dzieciom z domów dziecka, byłym więźniom w powrocie do społeczeństwa, ludziom dotkniętym zdarzeniami losowymi. Należy dodać, że w prezentowanym zestawieniu pominięto kategorie, na które nie było wskazań, na przykład kwestie pomocy Polakom powracającym z krajów dawnego Związku Radzieckiego, a także chorym na AIDS.

2.10. ANALIZA SWOT

Bardzo użyteczną metodą przy określaniu priorytetów rozwojowych jest coraz powszechniej stosowana w pracach nad strategią analiza SWOT. Nazwa SWOT jest akronimem angielskich słów Strengths (mocne strony), Weaknesses (słabe strony), Opportunities (szanse w otoczeniu), Threats (zagrożenia w otoczeniu). Analiza SWOT jest efektywną metodą identyfikacji słabych i silnych stron organizacji oraz badania szans i zagrożeń, jakie stoją przed organizacją. Analizę tę można z powodzeniem zastosować do dowolnego przedsięwzięcia, włącznie z programowaniem strategicznym.

Wnikliwe opracowanie SWOT jest istotnym etapem procesu planowania strategicznego. Przy właściwym opracowaniu stanowi punkt wyjściowy dla określania celów strategicznych oraz projektów socjalnych.

Analiza SWOT została przygotowana w miejscowym Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej. Przedstawione poniżej czynniki obejmują:

- **siły** – wewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na sytuację społeczną,
- **słabości** – wewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na sytuację społeczną,
- **szanse** – zewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na realizację celów,
- **zagrożenia** – zewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na realizację celów.

Wynik prac obrazują prezentowane poniżej zestawienia. Dodać należy, że w analizie SWOT odniesiono się wyłącznie do kwestii społecznych.

❖ kwestia dzieci, młodzieży i rodziny

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • dostateczna ilość środków finansowych na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, • działalność w kierunku rozwoju zastępczej opieki rodzinnej nad dziećmi, • propagowanie idei wolontariatu na rzecz dzieci i młodzieży. 	<ul style="list-style-type: none"> • nieadekwatna do potrzeb liczba zatrudnionych pracowników merytorycznych, • słaba współpraca z instytucjami zajmującymi się problematyką dzieci i młodzieży, • małe wsparcie organizacji III sektora przez samorząd w działaniach na rzecz dzieci, młodzieży i rodziny, • brak społecznej aktywności mieszkańców w rozwiązywaniu problemów społecznych, • nieprzeprowadzanie specjalistycznych analiz jakościowych w zakresie potrzeb dzieci i młodzieży, • mała aktywność w poszukiwaniu środków pozabudżetowych, • brak warunków do prowadzenia skutecznej pracy socjalnej, • niewystarczająca liczba ośrodków wsparcia dla rodzin w kryzysie, • brak na terenie gminy placówek resocjalizacyjnych oraz placówek dla nieletnich oraz samotnych matek z dzieckiem, • niezabezpieczanie dostępu do różnych form spędzania czasu wolnego.

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> wzrost znaczenia organizacji pozarządowych na rzecz pomocy dzieciom i młodzieży, członkostwo Polski w UE szansą na poprawę polityki społecznej wobec dzieci i młodzieży, sprzyjający wpływ decentralizacji władzy na pomoc społeczną dzieciom i młodzieży, programy profilaktyczne w szkołach. 	<ul style="list-style-type: none"> występowanie zagrożeń funkcjonowania rodziny: uzależnienia, rozpad więzi rodzinnych, bezrobocie, przemoc w rodzinie, ubóstwo, niewystarczająca opieka medyczna w szkołach, niski poziom współpracy pomiędzy szkołą a rodziną, zjawiska rozpadu więzi społecznych i zaniku kontroli społecznej, niestabilność prawna w dziedzinie pomocy społecznej dziecku i rodzinie, niski poziom kultury prawnej społeczeństwa.

❖ kwestia osób bezrobotnych

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> wzrost znaczenia wykształcenia jako wartości. 	<ul style="list-style-type: none"> wysoka skala bezrobocia, wysokie bezrobocie długotrwałe wśród kobiet i mężczyzn, występowanie zjawiska dziedziczenia bezrobocia, brak organizacji pozarządowych działających na rzecz osób bezrobotnych, niewystarczające przygotowanie pracowników pomocy społecznej do pracy z osobami bezrobotnymi, słaba współpraca władz lokalnych z organizacjami pozarządowymi, osoby bezrobotne długotrwałe charakteryzują się niskim poziomem

	wykształcenia i nie podnoszą swoich kwalifikacji.
--	---

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> wzrost mobilności zawodowej. 	<ul style="list-style-type: none"> rozwijanie się zjawiska wykluczenia społecznego w niektórych grupach społecznych, brak powiązania ze sobą programów przeciwdziałających długotrwałemu bezrobociu i skierowanych na rozwój zasobów ludzkich, rozwój przekwalifikowań i reorientacji, słaba współpraca władz lokalnych i regionalnych z partnerami społecznymi w ramach rozwiązywania problemów osób bezrobotnych, brak wzrostu mobilności geograficznej, zjawisko nielegalnego zatrudnienia, mała dostępność do kształcenia ustawicznego na obszarach wiejskich, zjawisko osłabienia instytucji rodzinnych w zbiorowościach dotkniętych długotrwałym bezrobociem.

❖ kwestia osób niepełnosprawnych

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> funkcjonowanie aktywnych i różnorodnych organizacji pozarządowych w sferze niepełnosprawności, z którymi współpracują instytucje rządowe, zaangażowanie osób 	<ul style="list-style-type: none"> słaby przepływ informacji pomiędzy podmiotami pomocowymi, nierozpowszechnianie pozytywnych wzorców postaw filantropijnych i charytatywnych w środowisku, istnienie barier architektonicznych,

niepełnosprawnych w działalność samopomocy.	<ul style="list-style-type: none"> • niedostateczna baza rehabilitacyjna oraz oferta opieki nad osobami niepełnosprawnymi, • niepełne rozpoznanie liczby osób niepełnosprawnych.
---	--

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych, • edukowanie o rozumieniu potrzeb osób niepełnosprawnych, • upowszechnianie w mediach problematyki niepełnosprawności w celu kształtowania pozytywnych postaw, • likwidowanie barier architektonicznych. 	<ul style="list-style-type: none"> • nierównomierne korzystanie ze środków pozabudżetowych i pomocowych, • niesprzyjający wpływ sytuacji ekonomiczno-gospodarczej kraju na pomoc niepełnosprawnym, • zmniejszanie się liczby miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych, • wzrost zapotrzebowania na placówki opieki stacjonarnej, usługi opiekuńcze i stacjonarne.

❖ kwestia ludzi starszych

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • dostateczny dostęp do jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, • prawidłowy obieg informacji o formach pomocy społecznej, • możliwości samorealizacji osób starszych w organizacjach samopomocowych, • korzystanie z pomocy wolontariuszy w dziedzinie pomocy osobom starszym. 	<ul style="list-style-type: none"> • brak określonego standardu usług dla osób starszych, • niewystarczająca ilość kadry zajmującej się problemami osób starszych, • zwiększanie się liczby osób w wieku poprodukcyjnym, niski poziom życia ww. osób, wzrost liczby świadczeniobiorców pomocy społecznej, • marginalizowanie problemów osób starszych oraz placówek pomocy społecznej,

	<ul style="list-style-type: none"> • niedysponowanie małymi formami pomocy społecznej, • utrudniony dostęp do domów pomocy społecznej – wysoki koszt utrzymania w dps, • zmiana modelu rodziny z wielopokoleniowej na jedno- i dwupokoleniowe, • brak działań w celu poprawy sfery technicznej, ułatwiającej starszym codzienne życie, • brak ofert pracy dla osób starszych, • niemożność kontynuacji aktywności zawodowej przez osoby starsze.
--	--

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • podmiotowe traktowanie osób starszych. 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrost liczby osób samotnych, • nieskoordynowanie działań podmiotów na rzecz osób starszych, • brak szkoleń dla kadry realizującej pomoc osobom starszym, • niewrażliwanie systemu oświaty na problemy osób starszych, • niedostosowanie infrastruktury, • występowanie problemu ujawniających się enklaw starości, • migracja ludzi młodych na inne tereny, • system prawny regulujący funkcjonowanie nowych form pomocy społecznej oraz nowy system emerytalno-rentowy nie są szansą na poprawę warunków osób starszych, • postęp medycyny nie wpływa na poprawę sytuacji zdrowotnej,

	<ul style="list-style-type: none"> ogólna sytuacja społeczna i finansowa kraju nie sprzyja pomocy osobom w III wieku.
--	--

❖ kwestia osób uzależnionych

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> dobrze przygotowana baza lokalowa, baza leczenia odwykowego i miejsca pobytu dla ofiar przemocy, prawidłowe wykorzystywanie środków pochodzących z zezwoleń na handel napojami alkoholowymi, stałe środki finansowe na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych, dobry przepływ informacji między organizacjami działającymi w obszarze uzależnień, zaangażowanie społeczności lokalnej w działania pomocowe, dobra współpraca z kościołem, profesjonalna kadra ze specjalnością terapii uzależnień. 	<ul style="list-style-type: none"> mała aktywność organizacji pozarządowych pomagających osobom uzależnionym, zbyt mała ilość osób profesjonalnie przygotowanych do pracy z osobami uzależnionymi, słaba dostępność do leczenia odwykowego stacjonarnego na terenie gminy.

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> uzależnienie traktowane jako problem społeczny, zainteresowanie fachowców różnych dziedzin wspólną pracą na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom, dostateczne wykorzystywanie systemu informacji. 	<ul style="list-style-type: none"> występowanie zjawiska zmęczenia, bezsilności i bezradności społecznej, niewystarczające możliwości sprostania potrzebom w zakresie uzyskiwania pomocy w dziedzinie uzależnień, brak systemu wsparcia dla osób i rodzin wymagających specjalistycznej

	<p>pomocy,</p> <ul style="list-style-type: none"> • mała efektywność i skuteczność działań podejmowanych na rzecz osób uzależnionych.
--	--

❖ kwestie osób bezdomnych

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • istnienie organizacji pozarządowych, niosących pomoc bezdomnym, • wiedza na temat liczby i miejsc pobytu bezdomnych, • dysponowanie indywidualnymi programami wychodzenia z bezdomności, • stosowanie działań zapobiegających bezdomności, • dostrzeganie różnorodności problemu bezdomności, • standaryzowane usługi, • informowanie bezdomnych o ich prawach i możliwościach uzyskania pomocy, • nie istnieje problem minimalizowania zjawiska bezdomności w małych społecznościach lokalnych. 	<ul style="list-style-type: none"> • stosowanie podziału na bezdomnych swoich i obcych, • nie istnieje struktura stacjonarna dla bezdomnych oraz infrastruktura na poziomie lokalnym dla osób wychodzących z bezdomności, • niedostateczne zaangażowanie służb społecznych w działania na rzecz bezdomnych, • brak komunikacji z mediami w sprawach bezdomności.

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • nieograniczanie praw obywatelskich osobom bezdomnym. 	<ul style="list-style-type: none"> • brak programów w zakresie budownictwa socjalnego oraz programów rządowych przeciwdziałających bezdomności, • słaba współpraca między organizacjami pozarządowymi a instytucjami

	<p>samorządowymi i rządowymi,</p> <ul style="list-style-type: none"> • brak społecznej akceptacji problemu bezdomności, • utrwalanie się bezrobocia długotrwałego wśród bezdomnych.
--	---

❖ **rozwój kadr i służb pomocowych**

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • pomoc Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych, • prowadzenie działań socjalnych z rodziną. 	<ul style="list-style-type: none"> • brak wyspecjalizowanych pracowników, kompleksowo zajmujących się rodzinami dysfunkcyjnymi, • przeciążenie pracowników socjalnych liczbą zadań, • brak placówek opiekuńczo-wychowawczych.

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • stałe doskonalenie zawodowe pracowników pomocy społecznej, • współpraca z jednostkami pomocy społecznej, prowadzonymi przez inne podmioty. 	<ul style="list-style-type: none"> • niewystarczające przygotowanie zawodowe absolwentów do potrzeb rynku w zakresie służb pomocy społecznej, • niewystarczająca ilość kadry w stosunku do potrzeb.

❖ **inne słabe i mocne strony systemu polityki społecznej**

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • otwartość pracowników na nowe wyzwania, podnoszenie kwalifikacji, dyspozycyjność, motywacja, • możliwości finansowe indywidualnego wspierania rodzin, dobre rozpoznanie środowiska, dobry kontakt i zaufanie, 	<ul style="list-style-type: none"> • brak środków transportu – możliwości dojazdu do podopiecznych (zbyt duże rejony), • zbyt długie oczekiwanie na miejsce w zakładach leczenia odwykowego, • przeciążenie biurokracją, brak czasu

<ul style="list-style-type: none"> • dobrze zdiagnozowane obszary problemów społecznych, • bank żywności, • stworzenie zespołu szybkiego reagowania w sytuacjach kryzysowych, • prężnie działający Związek Inwalidów, Emerytów i Rencistów, integracja środowiska, spotkania osób starszych, samotnych, • stacja Joannitów udzielająca pomocy w formie lekarstw, środków medycznych, • warsztaty terapii zajęciowej dla osób niepełnosprawnych. 	<p>na pracę socjalną,</p> <ul style="list-style-type: none"> • niedostateczna motywacja finansowa, niedowartościowanie pracowników socjalnych, • negatywne nastawienie klientów do instytucji, • brak wspólnej bazy danych osób potrzebujących, • brak świetlic środowiskowych dla dzieci i młodzieży, • brak alternatywnych propozycji spędzania czasu wolnego przez dzieci, • brak stołówek szkolnych dla dzieci wiejskich, • niedostateczna świadomość potrzeb i zagrożeń związanych z wychowaniem dzieci, • ograniczony dostęp do specjalistycznego poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego, • brak dostępu do rehabilitacji, odpowiedniej opieki medycznej w szkołach, • rozpad więzi małżeńskich i rodzinnych z powodu wyjazdów za granicę w celu poszukiwania pracy, • słaba współpraca z PUP, brak miejsc pracy, szkoleń, • dziedziczenie postaw wyuczonej bezradności, • niska edukacja rodziców pod kątem prawidłowego żywienia, higieny, spraw wychowawczych,
---	---

	<ul style="list-style-type: none"> • brak współpracy i informowania o zadaniach prowadzonych przez instytucje pomocowe, • sytuacja prawna sprzyjająca rozpadowi rodzin – wzrost liczby osób samotnie wychowujących dzieci przy ustalaniu prawa do zaliczki alimentacyjnej, nieustalenie ojcostwa, • brak rodzinnego domu pomocy społecznej, • trudne warunki lokalowe dla wszystkich instytucji pomocowych, • brak centralnego punktu informacyjnego, telefonu zaufania dla młodzieży, • małe umiejętności pozyskiwania funduszy unijnych, • zbyt małe środki finansowe na działalność organizacji pozarządowych, niskie kwalifikacje osób w nich działających, • wysokie koszty utrzymania w domu pomocy społecznej, • brak bazy lokalowej do spędzania czasu wolnego – Domu Dziennego Pobytu, • bariery komunikacyjne osób starszych z terenów wiejskich, • świadczenie usług opiekuńczych jedynie w godzinach pracy ośrodka pomocy, • trudny dostęp do poradni specjalistycznych, wykwalifikowanej
--	---

	<p>kadry medycznej, wysokie koszty leczenia,</p> <ul style="list-style-type: none"> • narastający brak zainteresowania rodzin sytuacją osób starszych, ignorowanie ich problemów, • bariera psychologiczna przed korzystaniem ze świadczeń pomocy społecznej w trudnych sytuacjach, • niewystarczająca integracja osób niepełnosprawnych i zdrowych.
--	---

2.11. ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Zasobami umożliwiającymi rozwiązywanie problemów społecznych określamy instytucje znajdujące się na terenie gminy lub obejmujące swym zasięgiem działania jej mieszkańców, które funkcjonują w obszarze polityki społecznej i rozwiązują dane problemy. Są to zarówno jednostki samorządowe, jak i niepubliczne, na przykład organizacje pozarządowe.

2.11.1. INSTYTUCJE SAMORZĄDOWE

Instytucje oferujące pomoc i wsparcie prezentujemy w formie kart informacyjnych, które najtrafniej oddają możliwości udzielania wsparcia i pomocy mieszkańcom gminy. Karty zasobów zostały opracowane w ramach prac nad strategią i wskazują także pojawiające się w jednostkach potrzeby i możliwości rozwoju.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

ul. Wąglicka 1, 12-200 Pisz

1. Podmiot prowadzący:

Gmina Pisz

ul. Gizewiusza 5, 12-200 Pisz

2. Co oferuje (zakres usług):

Ośrodek realizuje zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych, koordynuje między innymi rozwiązywanie problemów społecznych w gminie. Jednostka zatrudnia 10 pracowników socjalnych.

3. Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i ilość klientów):

Oferta placówki jest skierowana do mieszkańców gminy, którzy znajdują się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej.

4. Udział w szkoleniach kadry zatrudnionej w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej:

Kadra zatrudniona w MGOPS uczestniczy w licznych formach doskonalenia i podnoszenia swoich kwalifikacji, wśród których należy wymienić następujące szkolenia: „Pomoc społeczna w świetle najnowszych rozwiązań prawnych”, „Reforma w pomocy społecznej”, „Integracja zawodowa i społeczna ważnych elementów w działaniach pomocy społecznej”, „Świadczenia rodzinne, dodatki i świadczenia pielęgnacyjne po 1 maja 2004 r.”.

Ośrodek Profilaktyki i Terapii w Pisz

ul. Kopernika 8, 12-200 Pisz

1. Podmiot prowadzący:

Gmina Pisz

ul. Gizewiusza 5, 12-200 Pisz

2. Co oferuje (zakres usług):

Realizacja programów profilaktycznych dotyczących problematyki uzależnień na terenie gminy; poradnictwo dla osób doznających przemocy w rodzinie (psycholog, prawnik); poradnictwo dla dzieci i rodzin w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i narkotyków; świetlica wychowawczo-terapeutyczna dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym; „Niebieski Pokój” – miejsce do przesłuchiwania dzieci, które były świadkami bądź ofiarami przestępstw; kolonie i obozy z programem profilaktycznym.

3. Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i ilość klientów):

Oferta jednostki skierowana jest do mieszkańców gminy Pisz (punkty konsultacyjne – ok. 5.000 osób). W roku 2004. Opieką świetlicy objętych było 67 dzieci. W innych formach wypoczynku z programem profilaktycznym wzięło udział nieodpłatnie 175 dzieci z rodzin najuboższych.

4. Propozycje w zakresie rozwoju placówki (potrzeby):

Rozwinięcie zakresu usług o ofertę dla młodzieży w wieku ponadgimnazjalnym (np. klub młodzieżowy) przy współpracy z organizacją pozarządową.

2.11.2. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

W gminie Pisz funkcjonują 42 stowarzyszenia, istnieje 8 parafii kościoła rzymskokatolickiego i 2 parafie innych związków wyznaniowych. Pomiedzy sektorem publicznym a pozarządowym istnieje dobry przepływ informacji dotyczący podopiecznych korzystających z pomocy. Samorząd Gminy dysponuje uregulowaniami określonymi przez odpowiedni akt prawa miejscowego, dotyczącymi współpracy z organizacjami należącymi do sektora pozarządowego (jest to „Program współpracy gminy i miasta Pisz z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r., o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2004.”). Skutkuje to podejmowaniem współpracy z tymi organizacjami w zakresie zlecenia realizacji zadań własnych, wsparcia rzeczowego, wsparcia lokalowego oraz doradztwa i konsultacji. Ponadto prowadzona jest współpraca z samorządem litewskiego miasta Alitus.

2.12. PODSUMOWANIE CZĘŚCI DIAGNOSTYCZNEJ

Dokonujący diagnozy problemów społecznych na terenie gminy zespół korzystał z szeregu możliwości, jakie stwarza funkcjonowanie jednostek organizacyjnych samorządu terytorialnego, jednostek pozarządowych oraz instytucji współdziałających w szeroko rozumianym obszarze polityki społecznej. Nie poprzestając na analizie źródeł zastanych, którymi dysponują: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy, policja i inne, korzystano obficie z bardzo wskazanych przy sporządzaniu analiz diagnostycznych źródeł wywołanych, tj. badań ankietowych i analizy SWOT.

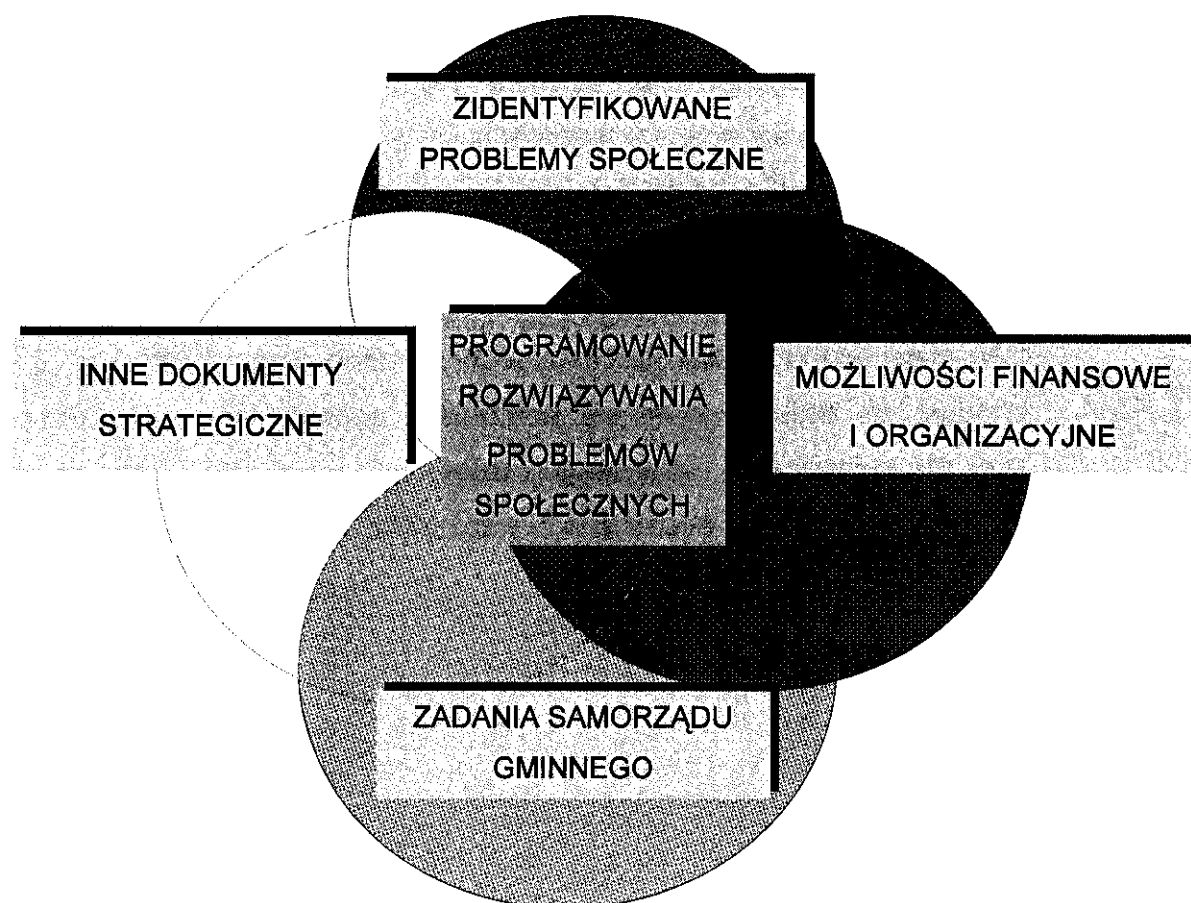
Sumując uzyskane informacje i nakładając wyniki diagnozy na zakres możliwości kompetencyjnych samorządu, możemy wskazać najważniejsze obszary problemowe, których rozwiązanie powinno stać się przedmiotem troski samorządu lokalnego, a są one treścią części programowej niniejszego dokumentu. Zespół przygotowujący dokument uznał, że należy zaprogramować działania, zmierzające do rozwiązania następujących problemów:

- ❖ Istnienie wysokiego poziomu bezrobocia skutecznie uniemożliwia realizację celów osobistych i zawodowych znacznej grupie mieszkańców gminy, pogłębiając obszary ubóstwa oraz zwiększając zagrożenia bezdomnością.
- ❖ Rodzina powinna zapewniać swoim członkom oparcie i pomoc. Może to uczynić tylko silna rodzina, w związku z czym wszelkie problemy opiekuńczo-wychowawcze

osłabiające jej funkcje powinny być diagnozowane i rozwiązywane. Polepszeniu powinna ulec sytuacja dziecka, w szczególności należy się zająć brakiem ofert i miejsc spędzania czasu wolnego.

- ❖ Z uwagi na stały wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym istnieje konieczność zapewnienia tej grupie społecznej odpowiednich usług wzmacniających i wspierających. Wraz ze starzeniem się lokalnej społeczności zwiększa się również liczba osób samotnych oraz niepełnosprawnych.
- ❖ Bezdomność zdecydowanie utrudnia realizację podstawowych funkcji społecznych oraz przyczynia się do marginalizacji i wykluczenia społecznego.
- ❖ Uzależnienie od środków psychoaktywnych jest problemem społecznym, który przyczynia się do powstawania szeregu negatywnych zjawisk, skutecznie ograniczających wydolność rodzin nimi dotkniętych.
- ❖ Właściwa ocena możliwości lokalnego systemu pomocy społecznej i jego rozwój zgodnie ze zmieniającymi się potrzebami społecznymi oraz szerszym udziałem skoordynowanego i aktywnego działania organizacji pozarządowych, może przyczynić się do skuteczniejszego wspierania mieszkańców.

**ZWIĄZEK ZIDENTYFIKOWANYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
Z PROGRAMOWANIEM DZIAŁAŃ**

Powyższy wykres przedstawia związek zidentyfikowanych w procesie badawczym problemów społecznych z czynnikami, które należy brać pod uwagę w programowaniu działań służących rozwiązywaniu problemów społecznych środowiska lokalnego. Oczywiście wpływ poszczególnych czynników jest złożony i niejednorodny. Największe znaczenie przy projektowaniu działań mają możliwości kompetencyjne samorządu lokalnego oraz warunki finansowe, nieco mniejszy, choć także istotny wpływ mają inne dokumenty strategiczne omówione w części wstępnej.